

Omschrijving

Doel: dit college heeft tot doel de kennismaking met de belangrijkste woordenboeken van de Nederlandse taal. Door de bestudering van de artikelen wordt er kennis verworven van lexicografische begrippen en lexicografische terminologie. De bestudering van woordenboeken geeft aanleiding tot inzicht in taalvariatie (standaardtaal - regionale taal - dialect, groepstalen, stijlregisters enz.) en in de taalontwikkeling (vreemde woorden - bastaardwoorden - leenwoorden, neologismen, barbarismen) en in het normbegrip (barbarismen, purismen).

Inhoud: Na de kennismaking met de lexicografische grondbegrippen en de structuurelementen van de woordenboeken (aan hand van een gangbaar verklarend woordenboek van het Nederlands) worden de belangrijkste werken van alle typen lexicografische producten bestudeerd: (wetenschappelijke of algemene) verklarende woordenboeken, retrograde, fraseologische, normatieve, synoniem-, uitspraak- en spellingwoordenboeken, woordenboeken van groeps- en vaktalen enz. Er wordt aandacht besteed aan de ontstaansgeschiedenis en type van het woordenboek, opbouw van de woordenboekartikelen en de verschillen tussen lexicografische werken van de verwante type.

Studiemateriaal: er wordt verwacht een grondige studie van de lexicografische werken in hun geheel (inleidingen, gebruiksaanwijzingen, opbouw van de artikelen, aanhangsels)

Thematiek:

- Les 1. Inleiding
- Les 2. Soorten van woordenboeken
- Les 3. De opbouw van woordenboeken: macrostructuur
- Les 4. Opbouw van het lemma: microstructuur
- Les 5. Spreekbeurten
- Les 6. Spreekbeurten
- Les 7. Spreekbeurten
- Les 8. Spreekbeurten
- Les 9. Woordbetekenis
- Les 10. Betekenisrelaties en betekenisverandering
- Les 11. Opbouw van de Nederlandse woordenschat
- Les 12. Nieuwe woorden
- Les 13. Eindexamen

Criteria voor een testimonium:

- maximaal 3 gemiste lessen per semester
- het schrijven van alle toetsen

Evaluatie: schriftelijk door middel van 2 à 3 over het semester verspreide toetsen. Spreekbeurt over de karakteristiek van een gekozen lexicografisch werk.

Literatuur:

- Hand-outs
- Nederlandse woordenboeken, bijv.
 - Bastiaansen, C. (Szerk.). (2008). Groot woordenboek hedendags Nederlands (4. ed.). Utrecht: Van Dale.
 - Boon, T. D., & Geeraerts, D. (Szerk.). (2005). Groot Woordenboek Van De Nederlandse Taal (14. ed.). Utrecht: Van Dale Lexicografie.
 - Vries, M. D., & Winkel, L. T. (Szerk.). (1882). Woordenboek der Nederlandsche taal. Internet versie (Vols. 1-33). 's-Gravenhage; Leiden: M. Nijhoff/A.W. Sijthoff/SDU Uitgevers/INL. Elérés forrás <http://gtb.inl.nl/?owner=WNT>
 - Theissen, S., & Hiligsmann, P. (1999). Uitdrukkingen en spreekwoorden van A tot Z. De Boeck Université.

Aanbevolen literatuur:

- Smedts, W., & Belle, W. van (1994). *Taalboek Nederlands* (2. ed.). Kapellen: De Nederlandsche Boekhandel / Uitg. Pelckmans. **III/4, 6; VI/5**
- Sijs, N. van der (1996). *Leenwoordenboek: De invloed van andere talen op het Nederlands* (2. ed.). Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Sijs, N. van der (2001). *Chronologisch woordenboek : de ouderdom en herkomst van onze woorden en betekenissen* (2. ed.). Amsterdam/Antwerpen: L.J. Veen.
- Toorn, M. C. van den (1992). *Nederlandse taalkunde* (8. ed.). Utrecht: Het Spectrum.

Hulpmiddelen. p. 38

- Geeraerts, D., & Janssens, G. (1982). *Wegwijs in Woordenboeken: Een Kritisch Overzicht Van De Lexicografie Van Het Nederlands*. Assen: Van Gorcum.
 - Sterkenburg, P. G. J. van (1984). *Van woordenlijst tot woordenboek: inleiding tot de geschiedenis van woordenboeken van het Nederlands*. Brill Archive.
 - Kiss, J., & Pusztai, F. (Szerk.). (2003). *Magyar Nyelvtörténet*. Osiris tankönyvek. Budapest: Osiris.
- Szójelentés-történet pp.853-893.**
- Bárczi, G., Benkő, L., & Berrár, J. (1978). *A magyar nyelv története* (2. ed.). Budapest: Tankönyvkiadó. A szavak jelentéstörténete: pp. 235- 254